

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної
та мистецької освіти
Кафедра теорії і методики музичної освіти та хореографії

**ПЕДАГОГІКА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА,
ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(8-10 листопада 2017 року)

Мелітополь, 2017

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

П24

*Друкується згідно рішення Вченої Ради Мелітопольського
державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького протокол № 7 від 28.11.2017*

Рецензенти:

Серганюк Л. І. – заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Гузій Н. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної творчості Національного педагогічного університету імені Михайла Петровича Драгоманова

П 24 Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мелітополь, 8-10 листопада 2017 р.) / Відповід. ред. Н.А.Сегеда. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2017. – 195 с.

ISBN 978-617-7566-08-2

Збірник містить тези і статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти” (м. Мелітополь, 8-10 листопада 2017 р.). У них розкриваються соціокультурні передумови інтернаціоналізації мистецької освіти, актуальні питання історії і теорії професійної освіти в галузі педагогіки музичного мистецтва, художньої культури та хореографії, сучасні тенденції у вивченні теоретичних і практичних проблем педагогіки музичного мистецтва, художньої культури та хореографії; представлена дослідно-експериментальна робота молодих науковців та студентів з проблем музичної, художньої та хореографічної освіти; розглянуто особливості дидактичного та методичного супроводу творчого самовираження особистості засобами музичного, образотворчого та хореографічного мистецтва.

Матеріали збірника будуть цікавими для студентів, магістрантів і аспірантів факультетів мистецтв, учителів і викладачів мистецьких дисциплін та хореографії у закладах загальної, спеціалізованої середньої та вищої освіти.

Відповідальність за наукову коректність і оригінальність текстів несуть їх автори.

ISBN 978-617-7566-08-2

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

© Н.А.Сегеда, 2017

© Автори статей, 2017.

співацькі навички. Як відомо, навички — це закріплені, автоматизовані прийоми і засоби роботи, що є складовими моментами в складній свідомій діяльності. Складність формування співацьких навичок тому, що на початковому етапі співакам важко проаналізувати навчальне завдання, побачити зв'язок між окремими навичками, сформулювати в комплексі, перенести досягнені результати з вивченого завдання на нове.

Сучасне пояснення єдності теоретично-методичних підходів до вивчення предметів хорового та вокального мистецтва дає можливість класифікувати дисципліни зазначеного типу як "творчі лабораторії", яких відбивається навчальна та пізнавальна діяльність студентів. Саме в таких формах зберігається глибоке розуміння хорових вокальних поставлених задач до виконавських творів, з можливістю вдосконалення знань, вмінь та навичок у вигляді теоретичних та практичних завдань, розроблюються і використовуються новітні методики навчання.

У висновку можна відмітити, що підсумковою роботою у вокально-хорових класах сягає концертна, просвітня сольна та хорова діяльність студентів, що показує набутий рівень професійної майстерності майбутнього фахівця як соліста, ансамбліста чи творчого колективу взагалі.

УДК 378.015.31:7

Я.В. Соліна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інструментального виконавства
та музичного мистецтва естради

О.І. Солін

викладач кафедри інструментального виконавства
та музичного мистецтва естради
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ І КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У доповіді дано визначення поняття естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, розглянуто її сутність, компоненти і критерії сформованості.

Ключові слова: Естетична культура, вчитель музичного мистецтва, структурні компоненти, критерії, формування, естетико-виховна робота.

Annotation. Concept of aesthetic culture for future teachers of musical art is defined in the report, its essence, components and criteria of formation are also considered.

Key words: aesthetic culture, teacher of musical art, structural components, criteria, formation, aesthetic and educational work.

Сутність педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва полягає у залученні учнів до культурних, художньо-естетичних цінностей, у формуванні їх художньо-естетичного світогляду, творчого художньо-образного мислення, естетичного ставлення до дійсності і мистецтва, що, у свою чергу, обумовлює високі вимоги до особистості педагога, його соціокультурних, естетичних якостей. У цьому зв'язку актуалізується потреба в підготовці кваліфікованих педагогічних кадрів з високим рівнем естетичної культури.

Естетична культура майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка виступає важливою рисою педагогічного професіоналізму, розглядається нами як особистісне інтегроване утворення, структурними компонентами якого є естетичні знання, естетична свідомість, естетична діяльність, професійно-педагогічна підготовленість до естетико-виховної роботи в школі.

Відповідно до компонентів естетичної культури студентів-музикантів визначені критерії її сформованості:

1. Художньо-естетична освіченість. Осягнення краси навколишнього світу потребує глибоких філософських, культурологічних, загальноосвітніх знань, що передбачають розуміння основних категорій і законів естетики, закономірностей естетичного розвитку особистості, дозволяють орієнтуватися у різних напрямках художньої культури. Художньо-естетична освіченість майбутніх учителів веде до усвідомлення ними сутності естетичного виховання, розуміння ролі навколишньої дійсності, мистецтва, людських відносин у розвитку естетичної культури особистості, дозволяє спрямовувати майбутню педагогічну діяльність на пошук і впровадження ефективних шляхів і методів духовно-естетичного розвитку своїх вихованців.

2. Сформованість естетичних ціннісних орієнтацій. Рівень естетичної культури студентів, їх спрямованість на естетичні цінності, здатність з естетичних позицій оцінювати предмети і явища навколишнього світу характеризується різнобічними естетичними поглядами, потребами, інтересами, смаками, ідеалами, що складають основу естетичних ціннісних орієнтацій. Сформовані естетичні ціннісні орієнтації активно впливають на духовний світ майбутнього вчителя, сприяють розвитку у нього емоційного сприйняття краси у дійсності і мистецтві, глибокому усвідомленню ним цінностей художньої культури, забезпечують спрямованість на їх споживання і створення, формують активну потребу в естетичному збагаченні, удосконаленні своїх професійно-педагогічних якостей.

3. Здатність до сприйняття естетичного в дійсності і мистецтві. Розуміння і створення краси потребує емоційної чутливості, вміння бачити і відчувати її в мистецтві, навколишній дійсності, суспільних відносинах. Тому фантазія, емоційність, асоціативність образів, адекватність сприйняття естетичних цінностей дозволяють досягнути глибину, сутність художніх творів, осмислити їх, дати їм естетичну оцінку, за допомогою власних думок і почуттів доповнити образ створений автором. У свою чергу, завдяки високому рівню естетичного сприйняття посилюються виховні можливості майбутнього вчителя музичного мистецтва, які дозволяють формувати в учнів адекватну уяву про цінності художньої культури, зацікавленість мистецтвом, естетичний світогляд.

4. Готовність до самоаналізу і самооцінки. Самоаналіз і самооцінка виступають актом самопізнання особистістю свого внутрішнього світу. Ці два взаємопов'язані компоненти допомагають студентам дати об'єктивну характеристику своїх особистісних якостей. Самоаналіз дозволяє їм осмислити власні естетичні нахили, орієнтації. Розвинена адекватна самооцінка дає можливість майбутньому вчителю побачити протиріччя між бажаним і дійсним рівнем свого естетичного розвитку.

5. Здатність до естетичного самовиховання. Естетичне самовиховання є важливим процесом естетико-творчого самопізнання особистості педагога. Як майбутній учитель музичного мистецтва, студент має свідомо включатися до діяльності, спрямованої на розвиток у себе потреби сприймати красу життя і мистецтва, естетико-виховних вмінь та навичок для використання їх у професійній діяльності. Реалізація цих завдань сприяє формуванню естетичної свідомості особистості і стимулюванню потреби у творчій естетичній діяльності.

6. Морально-естетична вихованість. Морально-естетична вихованість майбутнього вчителя включає естетку поведінки, наявність комунікативних здібностей, здатність до емпатії, прагнення до співтворчості, образну художню мову, культуру зовнішнього вигляду. Усі зовнішні показники краси у поведінці студентів розкривають їх рівень внутрішньої духовності, глибину моральних і естетичних якостей. Естетика поведінки виражається в чесності, скромності, чемності, дисциплінованості, почутті власної гідності. Естетика спілкування передбачає вміння зрозуміти і поставити себе на місце іншої людини, співчувати їй. Формою вираження естетики поведінки майбутнього вчителя виступає культура мови, зовнішнього вигляду. Естетична виразність, акуратність, простота, емоційна, образна мова дозволяють йому впливати на розум, почуття, уяву своїх вихованців.

7. Сформована потреба в художньо-естетичній діяльності. Розвиток естетично активної творчої особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва відбувається у процесі художньо-естетичної

діяльності. Участь в ній дозволяє студентам отримати широке уявлення про красу у мистецтві, формує продуктивні сили творчої уяви, фантазії, асоціювання, здатність діяти за законами краси. Художньо-естетична діяльність створює умови для розкриття студентами свого творчого потенціалу, естетичних здібностей, для естетичного самовираження і самореалізації.

8. Готовність до естетизації шкільного освітнього процесу.

Сутність педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва полягає у формуванні в учнів естетичного ставлення до дійсності і мистецтва. Успішне вирішення вказаного завдання залежить від умінь майбутнім педагогом використовувати власний художньо-естетичний арсенал в навчально-виховній діяльності, створювати умови для художньо-творчого самовираження особистості кожної дитини, сприятливий клімат для спілкування з дітьми, здійснювати естетико-виховну роботу за принципом особистісно зорієнтованої спрямованості, пронизувати освітній процес естетичним змістом.

Отже, процес формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва ми розглядаємо як цілеспрямований, послідовний розвиток і вдосконалення всіх її компонентів в органічній єдності, створення спеціальної педагогічної технології, основаної на принципах культурологічного, особистісного, системного і цілісного підходів. Ефективність формування естетичної культури студентів-музикантів забезпечується естетичною спрямованістю усіх ланок освітнього процесу (навчальної і позааудиторної роботи, діяльності управлінських структур тощо).

УДК 37.018.54:78.071.2

І.Г. Стотика

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інструментального виконавства
та музичного мистецтва естради

В.Р. Коваль

студентка магістратури
кафедри інструментального виконавства
та музичного мистецтва естради
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕРТНО СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ-ПІАНІСТІВ ДІТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКІЛ

Анотація. В публікації висвітлені зміст та особливості концертно-сценічної діяльності школярів, надано визначення поняття “концертно-сценічна діяльність” виокремлені її різновиди відповідно до навчального процесу дитячих музичних шкіл та шкіл мистецтв.